

Vydať osobitné nariadenie, ktorým by sa aktivovalo ustanovenie §25 platového zákona č.103/1926 Sb. o zriadeneckých čakateľoch, čím by sa ich súkromnoprávny pomer po vypršaní čakateľskej doby zmenil v pomer verejnoprávny.

Zaviesť čakateľskú dobu pre kancelárskych úradníkov, vo IV. služobnej triede. Nateraz sa táto úradnícka kategória dopĺňa zo zamestnancov v pomocnej kancelárskej službe, ktorých služobné a platové pomery upravuje vládne nariadenie č.113/1926 Sb. Zavedením čakateľskej doby tejto zamestnaneckej kategórie znamenalo by aj pozmenenie terajšieho súkromnoprávneho pomeru pomocných kancelárskych zamestnancov na verejnoprávny /pragmatikálny/ pomer.

Odstrániť čím skôr bytovú núdzu v našich mestách stavaním obytných domov a podporovaním stavieb súkromných rodinných bytov zo strany štátu, najmä v Bratislave, keďže nedostatok bytov v pracovnom pôsobisku rušivo pôsobí na výkon služby a vyčerpáva zamestnancov aj finančne. Bytovú krízu v Bratislave treba riešiť aj vyst'ahovaním osôb, úradov a podnikov, ktoré môžu byť aj mimo tohto mesta.

Odstrániť rozdiely medzi reálnou hodnotou platov štátnych zamestnancov a platov v iných povolaniach, aspoň do tej miery, aby sa obnovil ich predvojnový pomer s ohľadom na terajšiu cenovú hladinu. Vrátenie predvojrovej životnej úrovne štátnym zamestnancom je minimálnym predpokladom nestranného výkonu štátnej administratívy a zamedzenia korupcie.

Oslobodiť zamestnancov zväzkov územnej samosprávy od platenia dôchodkovej dane z drahotných prídavkov.

Upraviť vedľajšie služobné požitky štátnych zamestnancov, ako je činovné a náhrada výdavkov za služobné cesty, zodpovedne drahotným pomerom, ženatým zamestnancom priznať príspevok na manželku, a to aspoň vo výške výchovného.

Dovolenky na zotavenie pre všetky kategórie zamestnancov upraviť aspoň na 14 dní v roku a zo služobných dôvodov nevyčerpané dovolenky osobitne honorovať.

Upraviť odpočívne požitky zodpovedne k terajším drahotným pomerom a jednotne upraviť služobnú dobu na 35 rokov u všetkých kategórií zamestnancov. Pri odchode zamestnancov na odpočinok ponechať im aspoň polovicu činovného a priznať pohrebné aj pre vdovy po penzistoch.

Normatívne upraviť podmienky povyšovania štátnych zamestnancov a vydať smernice o prekladaní zamestnancov na iné služobné miesta, pričom nech sa berie zreteľ na umožnenie školenia detí v sídle služobného pôsobiska dotyčného zamestnanca.

Priznať prídavky tým zamestnancom, ktorí pre bytovú núdzu v mestách dochádzajú do práce vlakom a inými dopravnými prostriedkami z vidieka.

Z archívu autora

Dokument č. 109

Prejav poslanca za KSS K. Bacílka v Ústavodarnom národnom zhromaždení z 10. júna 1947 v ktorom útočil na Demokratickú stranu

Posl.(anec) **Bacílek:** Vážená snemovňa, dámy a páni!

Pán minister spravodlivosti vo svojom výklade podal obraz o výklade ľudového a národného súdnictva v Čechách a na Morave. Hoci na Slovensku platí nariadenie Slovenskej národnej rady o ľudovom súdnictve až do konca tohto roku, poskytuje predsa táto rozprava k výkladu pána ministra vítanú príležitosť, aby sme zaujali stanovisko k doterajším výsledkom ľudového súdnictva na Slovensku. Tým viac, lebo doterajšie výsledky plne dostačujú, aby sme videli klady a nedostatky doteraz vykonanej práce v tomto smere.

Očista národa od zradcov, kolaborantov a pomáhačov nepriateľa bola požiadavkou, ktorá sa podstatne rodila u všetkých národov, dočasne zgniavených nemeckým fašizmom. Za minulé roky utrpenia a poroby boli všetky európske národy svedkami morálneho úpadku a rozkladu, ničomnosti a zrady určitej časti národnej pospolitosti, najmä u jej bývalých vedúcich zložiek. Bolo v záujme mravného ozdravenia národa, v záujme zamedzenia opakovania sa podobných prípadov, v záujme vybudovania a upevnenia nových ľudových režimov, pristúpiť všade k zneškodneniu tých, ktorí v najťažších rokoch pracovali s nepriateľom, zradili národ a pomáhali ho priviesť pod rabské jarmo. Francúzi súdili Petaina a Lavala. Nóri súdili symbol Quislingovcov, samotného Quislinga, Holanďani Musarta. Nebolo národa, ktorý by sa nebol chcel zbaviť škvrny na svojom dobrom mene, ktorý by bol nechcel chrániť svoju dobrú povest.

V diskusii jeden z pánov poslancov snažil sa dokázať, že náš postup voči zradcom a kolaborantom bol veľmi prísny. Pravda, tomu, kto vychádza so stanoviska, že sme súdili politických odporcov, sa zdá, že tresty boli prísne. Hlavný omyl je ale v tom, že hovoríme o politických odporcoch. Politickými odporcami sú tí, ktorí nesúhlasia s politikou vlády alebo s režimom, nesúhlasia so systémom. Išlo a ide v našom ľudovom súdnictve o takýchto ľudí? Nie, my sme súdili a súdime zradcov a kolaborantov. Súdime ľudí, ktorí zradili svoj vlastný národ, zaviedli ho do cudzieho jarma, pomáhali cudzincom národ v tomto jarme udržovať, slúžili cudzej moci proti vlastnému národu, proti prevažnej väčšine tohto národa. Napomáhali nesčíselným zločinom a vraždám, ktoré na národe boli popáchané. V mnohých prípadoch i sami podobných prípadov sa dopustili. Takýchto vyvrhel'ov súdi naše ľudové súdnictvo a nie politických odporcov. V tom sa tiež s mnohými našimi priateľmi v Národnom fronte rozchádzame, že v zradcoch a kolaborantoch vidia často iba politických odporcov a nie tých, ktorých by vidieť mali.

V dobe slovenského povstania bolo nám všetkým účastníkom povstania jasné, že zločinci, ktorí zaliali Slovensko krvou, ktorí sú vinní na vypálení našich dedín a miest, ktorí zapríčinili hromadné hroby a zavolali na slovenský národ hitlerovských katov, musia byť prísne a spravodlivo súdení a odsúdení už aj preto, aby sa nikdy viac neopakovala zrada a zločiny, za ktoré celý národ trpel. Všetky dokumenty nášho národného a zahraničného odboja vytýčili požiadavku národnej očisty, a to jednu zo základných požiadaviek nášho nového života. Nelegálne podzemné letáky, časopisy našej komunistickej strany na Slovensku, frontové noviny našich zahraničných vojakov, alebo i časopisy vychádzajúce v Banskej Bystrici, boli prvé, ktoré menom bojujúceho národa žiadali najprísnejšie potrestanie tých, ktorí zradili. Dohody medzi odbojovými zložkami a všetky dokumenty odboja vyjadrujú toto želanie a toto presvedčenie národa. Tak ako dohoda o utvorení Slovenskej národnej rady na Vianoce v roku 1943, tak aj v základnej deklarácii Slovenskej národnej rady sa hovorí o vykorenení všetkých prot ľudových a protinárodných názorov a o potrestaní všetkých tých, ktorí boli aktívnymi vedúcimi nositeľmi a vykonávateľmi tejto ideológie. Ešte v roku 1945, keď bolo jednané v nariadení Národnej rady o ľudovom súdnictve, bola komunistická (strana) i Demokratická strana jedného názoru, že fašistickí zločinci musia byť príkladne potrestaní. Vedení touto snahou bolo potom vydané spomenuté nariadenie SNR a bolo pristúpené k súdeniu a odsúdeniu odrodilcov, ktorí sa previnili proti vlastnému národu a štátu.

Čoskoro sa ale ukázalo, a to sa opakovalo konečne aj v druhých krajinách Európy, že reakcia sa snažila zamedziť aj na tomto úseku, aby vôľa národa bola splnená. Reakcia sa vynasnažila zachrániť svoju materiálnu moc a svojich agentov; chcela dosiahnuť, aby čím viacej jej ľudí vyviazlo s celou kožou, aby sa zachránili, aby boli prípadne i v rezerve.

Slovenskí partizáni, slovenskí zahraniční vojaci, príslušníci národného povstania, ľudia ktorí si jasne uvedomili rozsah a dôsledky národnej zrady slovenských fašistov, jedným slovom, takmer celý slovenský pracujúci ľud s najväčšou pozornosťou sledoval priebeh očisty na Slovensku. Len tej bdelosti a ostražitosti slovenského ľudu možno ďakovať, že v niektorých najzávažnejších prípadoch sa nevydaril zámer reakcie a títo jednotlivci po zásluže boli potrestaní: Tiso, Tuka, Mach, Kubala, Vašek a celý rad ďalších. Ničmenej, očista na Slovensku vykazuje vážne medzery a obzvlášť v poslednej dobe sa opakujú prípady, cez ktoré nie je možno prejsť mlčky.

Podívajme sa bližšie, koho súdia na Slovensku, kto súdi a ako súdi. Mnoho previnilcov sa vôbec nedostáva pred súd. Materiál býval často dlho a liknavo vypracovaný. V mnohých prípadoch obžaloba bola zastavená. Mnoho Nemcov ušlo trestnému stíhaniu tým, že boli odsunutí, hoci sa vedelo, že sa dopustili hrdelného zločinu a mali byť postavení pred súd. Ľudové súdy často vynášajú niekedy neprimerane mierne rozsudky, alebo vôbec rozsudky oslobodzujúce. Doteraz podľa informácii, ktoré som si zadovážil, vyniesli ľudové súdy na Slovensku 11.305 rozsudkov, z ktorých takmer 6000, presnejšie 5850, bolo oslobodzujúcich rozsudkov. Tisíc ľudí dostalo trest nižší ako jeden mesiac. 860 ľudí bolo odsúdených k verejnému pokarhaniu. Ľudové súdy na Orave, v Dolnom Kubíne, v Trstenej, vynášajú veľkou väčšinou iba oslobodzujúce rozsudky. K takým rozsudkom dochádza obyčajne pod priamym alebo i nepriamym ovplyvňovaním členov ľudových súdov. V Novej Bani napr. stál pred ľudovým súdom istý Jozef Helebrandt, ktorý dňa 21. X. bol oslobodený. Po oslobodzovacom rozsudku pil dr. Poláček, predseda súdu, v miestnom hostinci na účet oslobodeného obžalovaného. Zdá sa, že dr. Poláček má v tomto smere už ustálenú tradíciu. Dňa 10. XII. 1946 oslobodil bývalého okresného veliteľa Hlinkovej gardy v Novej Bani, Vojtecha Horčínu a po oslobodzovacom rozsudku zase pil na Horčinov účet. A do tretice všetkého dobrého: to isté sa opakovalo pri oslobodení predsedu Hlinkovej ľudovej strany Jozefa Rafaja. Mnohí bývalí vedúci činitelia fašistického Slovenska dostávajú veľmi mierne rozsudky, alebo bývajú vôbec oslobodení. Ján Farkaš, bývalý predseda ÚSP, exponovaný činiteľ Hlinkovej gardy, bol oslobodený, povestný šéf slovenského gestapa dr. Mišík bol prepustený, šéfredaktor "Gardistu" Milo Urban je na slobode. Suckého, zlého ducha ÚŠB, ktorého všetci vyšetrovanci veľmi dobre poznajú, sadistického mučiteľa väzňov, som stretol včera v Bratislave na ulici. Povestný veliteľ židovského tábora v Poprade Petřík, ktorý má stovky a azda tisíce ľudských životov na svedomí, dostal tak nízky trest, že po vynesení rozsudku bol prepustený na slobodu.

A predsa v žiadnom z uvedených prípadov nebola narušená sudcovská nezávislosť a nebola narušovaná ani vtedy, keď vrah, ktorý pred voľbami do parlamentu zabil úmyselne predsedu Komunistickej strany a dostal za to 8 mesiacov väzenia, takže i dnes je pravdepodobne na slobode. V dvoch druhých prípadoch vražd komunistov pred voľbami neboli vôbec vrahovia vypátraní.

Budujeme novú republiku na nových zásadách, na zásadách ľudovej demokracie a pokroku. Je jasné, že i v štátnom aparáte a pri súdoch potrebujeme ľudí, ktorí pochopili nového ducha a v duchu našej novej národnej ľudovej demokracie aj pokračujú a pracujú. Myslím, že očista v súdnom aparáte nebola dôsledne prevedená, že medzi sudcami na Slovensku sa nachádzajú takí, ktorí slúžili fašistickému režimu veľmi dobre a boli kompromitovaní. Vrana vrane oko nevykole a podľa toho vyzerajú potom ich rozsudky.

Je známy prípad dr. Myfka, ktorý bol predsedom Okresného ľudového súdu v Poprade a v Levoči. V roku 1939 zapísal svoju manželku a svojho syna za Nemca a jeho 2 švagrovia

slúžili v SS. Môžeme si predstaviť, ako súdi taký človek slovenských a nemeckých fašistov za ich zločiny napáchané na slovenskom národe.

Rozsudky smrti nie sú často vykonané a vrahovia, ktorí boli odsúdení na smrť, posiaľ nie sú popravení, niekedy po mnoho mesiacov i vyše roka. Nie je vykonaný rozsudok smrti nad Jozefom Steinhübelom, Jánom Husárom, Františkom Knollmayerom, Rudolfom Matečným, dr. Petrom Starinským, nad Gustávom Zimom, Michalom Nemcom, Terézou Konskou, Františkom Vozárikom, nad Viliamom Patschom, Starinským. Mnohí Maďari a Nemci už po vynesennom rozsudku boli odsunutí alebo bol im umožnený útek. Maďarský agent Žolnay napr. už po svojom odsúdení v Žiline dostal povolenie k sobášu a použil ho k úteku. Z väznice v Rimavskej Sobote ušiel na smrť odsúdený Hončovský. Ako je to možné? Ako je možné, že zradcovia sú na slobode, že vedúci činitelia fašistického režimu sú nielen beztrestní, ale zaujímajú dôležité pozície v hospodárstve, v štátnom aparáte a využívajúc svoj vplyv a mocenské postavenie stávajú sa strediskom činnosti protištátneho ľudáckeho podzemia? V Banskej Bystrici sme boli v hlavných otázkach jednotní, i keď boli medzi nami niektoré rozpory. No od Banskej Bystrice prešiel určitý čas a situácia sa podstatne zmenila. Niektorí vedúci činitelia Demokratickej strany sa stále viac odklňali od odkazu slovenského národného povstania a koncom apríla 1946 bola uzavretá formálna dohoda medzi tzv. katolíkmí, vo skutočnosti predstaviteľmi ľudáctva, a medzi vedením Demokratickej strany. Po uzavretí tejto kampane ľudáci využívajúc svoje mocenské a technické možnosti vnášali ľudáctvo do Demokratickej strany a pri voľbách do parlamentu rozvinuli štvavú kampaň, ba niektorí z nich otvorene prehlásili, že sa nehanbia za svoju ľudácku minulosť. Demokratická strana dostala pomocou reakčného kléru 62 % hlasov na Slovensku a zo strachu pred stratou tejto mocenskej pozície stále zreteľnejšie môžeme pozorovať dve tváre vo vedení Demokratickej strany. Na jednej strane je to línia pre českú a povstaleckú verejnosť vo forme slávnostných deklarácií, sľubov vernosti, a na druhej strane stále ustupovanie pred ľudáckym kontrarevolučným krídlom, stojacim v službách medzinárodnej reakcie. Časť vedúcich činiteľov Demokratickej strany nielenže nespĺnila svoje záväzky v otázkach očisty vlastných radov a v otázkach očisty národa, ale snažila sa plniť dohodu uzavretú s ľudáckymi živlami o ich beztrestnosti, o ich záchrane; legalizovala tieto elementy a kládla tým najväčšie prekážky do rýchlejšej konsolidácie Slovenska a republiky. Najjasnejšie môžeme to vidieť v procese vedenom proti Tisovi. Stačí prečítať si referovanie o procesoch proti Tisovi na stĺpcoch "Času" a je jasne vidieť, že tento písal podľa prania podzemného a legálneho ľudáctva. Demokratická strana vedela veľmi dobre, že nie je možno dr. Tisu neodsúdiť, ale chcela urobiť demagogické gesto a preto jej členovia prísediaci u Národného súdu sa vzdali, aby sa potom mohlo hovoriť šeptanou propagandou, že to nie my, ale komunisti, Židia a druhí vyniesli rozsudok. Pred rozsudkom prehlásil pán posl. Fraštacký na verejnom zhromaždení na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave, že Demokratická strana bude rešpektovať rozsudok súdu a sudcovskú nezávislosť. Nesporne súdne prejednávame v tomto smere bolo verejné a všetci prítomní domáci a zahraniční novinári museli uznať naprostú objektivnosť vo vedení procesu. Dokonca prezident USA Truman, požiadaný slovenskými americkými fašistami o zásah v prospech obžalovaného, odmietol to s poukazom na absolútnu korektnosť a objektivnosť vedenia súdu. Sám "Čas" napísal 17. apríla, že "zahraničná tlač súhlasne konštatovala, že proces bol vedený objektivne a plne rešpektoval právny poriadok, ktorý je platný na Slovensku" Hoci sa ľudácke podzemie vyhrážalo zabitím kde komu, po vynesení rozsudku nad Tisom nastalo veľké upokojenie mysli. Slovenský ľud prijal rozsudok so zadosťučinením a ani ľudácke elementy sa nezmohli na nejaké masové protesty. Musím so všetkou rozhodnosťou vyhlásiť, že Slovensko by bolo zostalo upokojené a pokojné, keby ľudácke elementy nevyužívali svoje pozície v Demokratickej strane k umelému vyvolaniu nespokojnosti, keby nebolo bývalo nezodpovedného štvania so strany niektorých vedúcich činiteľov i v Demokratickej strane a "Čase". Keď sa jednalo o udelenia milosti pre

Tisu, demokratická väčšina v Slovenskej národnej rade sa o tejto nevyslovila. Len postúpila doporučenie poverenika spravodlivosti, aby tak bola dobrá pred českou a slovenskou pokrokovou verejnosťou. Na druhej strane však preto, aby potom celú zodpovednosť mohla prevaliť na prezidenta, na vládu, na komunistov. Prezident a vláda sa rozhodli podľa záujmov republiky, podľa prania zdrvivujúcej väčšiny českého a slovenského ľudu. Tiso bol popravený. Na Slovensku bol kľud a poriadok, čo prispelo k upokojeniu, ku konsolidácii pomerov na Slovensku. Týmto sa ale neuspokojili niektorí novofudáci v Demokratickej strane a preto domáhali sa toho, aby sa Demokratická strana jasne vyslovila proti prezidentovi, proti vláde, pre neudelenie milosti. V článku "Času" zo dňa 23. apríla Demokratická strana napadla prezidenta, vládu a komunistov a umýva sa pred svojimi ľudáckymi spoločníkmi. Článok bol zabavený, no lojálne a štátotvorné vedenie Demokratickej strany ho rozširovalo pomocou svojho stranického aparátu po celom Slovensku.

Ďalším krokom v tejto ľudáckej kampani bolo vystúpenie proti sudcovskej nezávislosti a proti predsedovi Národného súdu dr. Daxnerovi.

Predovšetkým dovoľte mi niekoľko slov o tom, kto je to dr. Igor Daxner. Dr. Igor Daxner, nekompromisný a neohrozený protifašista, pochádza zo slávnej slovenskej rodiny, ktorá už v minulom storočí sa vyznamenala svojím bojom za práva slovenského národa a zapísala svoje meno navždy do našej národnej histórie. Od roku 1861 do dnešných dní vyznačovali sa Daxnerovci svojím pevným postojom a vlastenectvom. Svojou prácou pomáhali národu v dobách najťažšieho maďarského národnostného útlaku, svojou prácou pomáhali národu v dobe fašistického útlaku a bezprávia. Igor Daxner je legionárom z prvej vojny, účastníkom slovenského národného povstania, vyznamenaný pre svoju statočnosť najvyššími slovenskými a československými vyznamenaniami.

Dnes je tento človek vláčený v špine a ohováraný ľuďmi, ktorí ešte niekoľko dní pred príchodom Červenej armády sedeli v redakcii ústredného orgánu Hlinkovej strany, oslavovali krvavých katov slovenského národa, švali proti povstalcom a partizánom a bezvýhradne slúžili hitlerovskej protislovanskej a protislovenskej propagande.

Keď už nesplnili sľub, daný fašistom vo veci zachránenia Tisu, chceli niektorí demokratickí vodcovia aspoň vyvolať zdanie, že podnikajú kroky a aspoň v niečom splňujú svoje spojenecké povinnosti. Preto pozbavili dr. Daxnera predsedníctva Národného súdu. Dnes sa snažili demokratickí vodcovia ospravedlniť tento svoj neslýchaný totalitný zásah proti sudcovskej nezávislosti všelijakými, niekedy za vlasy pritiahnutými argumentmi. Je však úplne jasné, že ide o politickú odvetu, za politickú akciu za rozsudok nad dr. Tisom.

Dnes chce Demokratická strana celú svoju kampaň odôvodniť vraj miernosťou rozsudku nad Machom. Znie to naivne a paradoxne; veď svoju štvavú a podkopnú prácu započala Demokratická strana ešte pred vynesením rozsudku nad Machom, ktorý mu dnes slúži ako zámienka.

Celá táto kampaň je dirigovaná obavou pred stratou politického vplyvu medzi ľudákmi. Členovia predsedníctva Slovenskej národnej rady za Demokratickú stranu vedení boli stranickými záujmami, ako to nepriamo priznal aj sám štátny tajomník Lichner, ktorý /podľa "Času" zo dňa 3. júna/ vyhlásil pred funkcionármi DS v Bratislave: "Preto predsedníctvo Demokratickej strany požiadalo predsedníctvo SNR, aby dr. Daxnera odvolalo." Sám Lichner teda priznáva, že ide o stranický zásah do nášho súdnicstva.

Po všetkom tomto, po prehlásení pána Lettricha na okresnej konferencii Demokratickej strany v Turčianskom Sv.(ätom) Martine, kde prehlásil, že Slovenská národná rada nepodlieha ani vláde, ani parlamentu, chcel by som sa pýtať, kde sa toto všetko končí, kde to smeruje, k čomu to vedie?

Očista je veľmi dôležitou súčiastkou zaistenia republiky a nám komunistom je osud tejto republiky nielenže nie ľahostajný, ale chceme vykonať všetko, aby naša ľudová republika bola čím mohutnejšia a čím pevnejšia. Preto sme priniesli a preto sme prinášali pre upevnenie,

pre konsolidáciu a vybudovanie tejto republiky najväčšie obeť a nechceme, aby výsledky našej práce boli ohrozené protištátnou a protirepublikánskou klikou, stojacou v cudzích, protinárodných službách.

Práve v tieto dni sme mohli byť svedkami, kam vedie nedostatočne a nedôsledne prevedená očista. V Maďarsku vytvorili bývalí zradcovia, kolaboranti, veľkostatkári, fašisti tajné podzemné stredisko a odtiaľ riadili nielen činnosť celého podzemia, ale aj činnosť niektorých činiteľov vo vládnej strane maloroľníkov.

Nie je div, že reakčná zaslepenosť niektorých našich "demokratov" a pocit spolupatričnosti s medzinárodnou reakciou sú u nich tak veľké, že miesto, aby mali radosť z toho, že v susednom Maďarsku sa upevňuje demokracia, že sa znižuje fašistické nebezpečenie a tým aj nebezpečenie iredentistického a protičeskoslovenského Maďarska, títo ľudia a "Čas" sa postavili na stranu veľkostatkárskych pučistov, bagatelizovali nebezpečenie a vysmievali sa opatreniam maďarskej demokracie.

V koho službách stojí "Čas" a časť vedenia Demokratickej strany? Stojí v službách slovenského národa, ktorý chce mať očistu, chce mať pokoj, chce mať pokoj od fašistických vrahov, chce mať konsolidáciu a nerušený vývoj k industrializácii a tým k blahobytu Slovenska, slovenského národa, ktorý chce mať v susedstve maďarských demokratov a v slovanských štátoch silne ľudovo-demokratické režimy, alebo stojí v službách slovenských veľkostatkárov, fašistov, zradcov, v službách medzinárodnej reakcie, ktorí nechcú, aby naša Československá republika rozkvitela, ktorí chcú mať zmätok, chaos a vojnu? Nie je dosť na tom.

Reakcia sa neuspokojuje už len tým, že marí očistu a konsolidačný proces. Medzi reakčnými činiteľmi na Slovensku vidíme snahu prestať súdiť fašistov a začať súdiť partizánov, národných bojovníkov, zahraničných vojakov. Príkladov pre to je viac ako dosť.

Pre niektorých činiteľov DS sú výdobytky slovenského národného povstania len vývesným štítom, ktorý menia podľa potreby. Keď sa v Prahe pripravujú pokrokové, ľudu prospešné zákony, sú za suverenitu SNR a uplatňujú práva Slovenskej národnej rady resp. Zboru povereníkov tak, aby prevádzanie týchto zákonov oslabili alebo spomalili. Keď sa jedná o ľudové súdy, napriek tomu, že na Slovensku neboli súdení ešte ani členovia vlády, ani slovenského snemu, odvolávajú sa na Prahu a chcú očistu zrušiť. O prípadoch, ktoré ukazujú na to a dokazujú, že takáto snaha niektorých reakcionárov je súdiť partizánov, chcem uviesť len niekoľko málo slov. Je to prípad štábného kapitána Kubíka. Ďalej prípad podplukovníka Borovského, ktorý bol povláčený, pošpinený vo všetkých možných časopisoch, ale dosiaľ nebol súdený a nedokázalo sa mu nič, prečo musel byť zo služieb národnej bezpečnosti prepustený. Sú tu prípady odsúdenia zahraničných vojakov a partizánov Smetanu a spol. Nechcem sa teraz podrobnejšie zaoberať všetkými týmito zjavmi, ktoré budú predmetom osobitej interpelácie našich poslancov.

V tejto súvislosti chcem len poukázať na povážlivý a veľmi príznačný zjav, ktorý má byť v samom zárodku udusený, že reakcii rastie chuť a chcela by postaviť na lavicu obžalovaných celý vývoj od revolúcie až dodnes.

Najväčší ochrancovia "právneho poriadku" neuplatňujú nimi uznesené a odhlasované zákony, keď sa to prieči ich záujmom. Máme zákon o beztrestnosti niektorých trestných činov, spáchaných v dobe revolúcie. Pri odhlasovaní boli parlamentnými spravodajcami uvedené niektoré priamo školské príklady, ktoré vyžadujú, aby taký zákon bol vydaný. Ničmenej v mnohých prípadoch tento zákon uplatnený nebol.

Musíme byť bdelymi. Vzhľadom k týmto udalostiam musíme volať k najväčšej ostražitosti a bdlosti.

Chceme, aby sa v našej republike uplatnila jednotná ľudovo-demokratická politika upevnenia a konsolidácie.

Nechceme, aby zradcovia, škodcovia, kolaboranti, ktorí teraz ujdú spravodlivému trestu, ktorí nachádzajú ochranu u mocných činiteľov, mohli voľakedy ukladať o našu republiku.

Nechceme, aby sa mohli opakovať roky 1938-1945 a preto voláme k najväčšej ostražitosti, bdlosti a prísnosti voči tým, ktorí už raz národ zradili.

Tu nie je možná žiadna chytrácka, dvojfarebná politika. Alebo viesť sústavnú, vytrvalú, dôslednú kampaň proti štátu a národu nebezpečnej ideológii, a viesť dôslednú očistu od najnebezpečnejších nositeľov tejto ideológie a trestať tých, ktorí sa v minulosti previnili, alebo na druhej strane cestou stáleho dohadovania sa s podzemím podryvať základy štátnej bezpečnosti a dať možnosť nepriateľovi konsolidáciu rušiť.

Kto ohrozuje dnes slovenský národ? Slovenský národ ohrozuje dnes ten, kto ohrozuje Československú republiku. Slovensku a slovenskému národu nehrozí žiadne nebezpečie z Prahy, ale od tých, ktorí v cudzích službách nemôžu pokojne pozerieť na to, že slovenský národ chce vybudovať svoje šťastie vlastnými rukami bez zradcov a bez agentov medzinárodnej a domácej reakcie, ale v najužšej bratskej spolupráci s českým národom.

K tejto spolupráci, k tomuto boju voláme všetkých účastníkov slovenského národného povstania, nech stoja dnes v ktorejkoľvek strane! Sme tým povinní obetiam tohto povstania.

Digitální knihovna. Ústavodárne NS RČS 1946 – 1948 – stenoprotokoly. 67. schůze. Úterý 10. června 1947.

Dokument č. 110

Prejav poslanca Demokratickej strany Štefana Kočvaru v Ústavodarnom národnom zhromaždení 11. júna 1947 o problematike ľudového súdництва na Slovensku

Posl.(anec) dr. **Kočvara**: Slávna snemovňa!

Demokratická strana, ktorá sa aj v minulosti prikláňala k tomuto názoru, že so štátneho hľadiska československého bude účelnejšie, ak retribúciu na Slovensku vybaví Slováci sami a v českých zemiach Česi sami, verná tomuto svojmu názoru rozhodla sa, že tejto rozpravy sa nezúčastní preto, lebo pán minister spravodlivosti referoval tuňá len o výsledkoch retribúcie v zemiach českých. Názor však bolo treba zmeniť z toho dôvodu, lebo niektorí rečníci sa nezapodievali s retribučnými otázkami v českých zemiach, ale zapodievali sa tuňá Demokratickou stranou. Nezostáva nám preto nič iného, iba aby sme na niektoré tie útoky, ktoré boli na nás podniknuté, odpovedali.

O stave retribúcie na Slovensku podal nedávno v Slovenskej národnej rade podrobnú správu pán povereník spravodlivosti, ktorý už touto správou vyvrátil mnohé insinuácie, ktoré boli u nás včera na retribúciu slovenskú prednesené. Až bude retribúcia na Slovensku koncom t. r. skončená, zaiste podá pán povereník správu aj tejto slávnej snemovni, ovšem ak si to bude žiadať.

Najväčšie útoky smerovali proti Demokratickej strane v súvislosti s Národným súdom na Slovensku. Prečo? Preto, lebo predsedníctvo Slovenskej národnej rady väčšinou hlasov svojich členov za Demokratickú stranu odvolalo dňa 20. mája t. r. pána dr. Igora Daxnera, senátneho predsedu Najvyššieho súdu z jeho funkcie predsedu Národného súdu na Slovensku a z funkcie predsedu prvého senátu tohto súdu. Učinilo tak na základe § 13 nar. Slovenskej národnej rady č. 33/45, podľa ktorého menovať a odvolať predsedu senátu a tak aj predsedu Národného súdu patrí do pôsobnosti predsedníctva Slovenskej národnej rady. Učinilo tak ďalej na základe § 8 nar. Slovenskej národnej rady č. 3/45 o preložiteľnosti, zosaditeľnosti a penzionovateľnosti sudcov do 31. decembra 1947. Obe tieto nariadenia sú platné a majú moc zákona. Vláda Československej republiky svojím uznesením z 3. júna t. r. zrušila toto rozhodnutie, lebo vraj porušený bol predpis § 99 ods. 1 ústavnej listiny o nezosaditeľnosti